

URZĄD STATYSTYCZNY W KATOWICACH

Informacje i opracowania statystyczne

AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności
przeprowadzonego w III kwartale 2009 r.

3
kwartalnik

Katowice, grudzień 2009 r.

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

Kreska (–)	–	zjawisko nie wystąpiło.
Zero (0)	–	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5;
(0,0)	–	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
„W tym”	–	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.
Znak x	–	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
Znak *	–	oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych.
Znak (.)	–	szacunek mniejszy od 5 tysięcy, konkretna wartość nie podana ze względu na wysoki losowy błąd próby.

SKRÓTY

mln	–	milion
tys.	–	tysiąc
cd.	–	ciąg dalszy
pkt proc.	–	punkt procentowy
dok.	–	dokończenie
tj.	–	to jest
tn.	–	to znaczy
m.in.	–	między innymi
tabl.	–	tablica
Dz. U.	–	Dziennik Ustaw
Nr	–	numer
poz.	–	pozycja

Przy publikowaniu danych US prosimy o podanie źródła

PRZEDMOWA

Przekazujemy kolejne wydanie publikacji „Aktywność ekonomiczna ludności w województwie śląskim”, opracowywanej przez Urząd Statystyczny w Katowicach w cyklach kwartalnych.

Publikacja opracowana została na podstawie uogólnionych wyników reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej (BAEL) przeprowadzonego w III kwartale 2009 r.

Opracowanie składa się z uwag metodycznych, wyników badań – syntezy oraz tablic statystycznych.

W uwagach metodycznych przedstawiona została koncepcja badania, sposób doboru próby gospodarstw domowych i uogólnienia wyników badania oraz podstawowe pojęcia stosowane w publikacji. Część analityczna wzbogacona została wykresami i mapami.

Wyrażamy nadzieję, że opracowanie stanowić będzie bogate źródło informacji dla wszystkich zainteresowanych problematyką aktywności ekonomicznej ludności w województwie śląskim.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Katowicach
dr EDMUND CZARSKI

Katowice, grudzień 2009 r.

PREFACE

I am pleased to present a successive edition of the publication entitled "Labour Force Survey in the Śląskie Voivodship", which is elaborated by the Statistical Office in Katowice in a quarterly cycle.

The publication is worked out on the basis of generalized results of the sample Labour Force Survey (LFS) conducted in the III quarter 2009.

The elaboration consists of methodological notes, results of surveys – synthesis as well as statistical tables.

Methodological notes present the concept of the survey, the methods of household sampling and generalization of the results as well as basic definitions applied in the publication. The analytic part is supplied with graphs and maps.

I hope the publication will constitute a valuable and extremely interesting source of information for all interested in the issues connected with economic activity of the population in the Śląskie Voivodship.

Director
of the Statistical Office in Katowice
EDMUND CZARSKI, Ph.D.

Katowice, December 2009

SPIS TREŚCI

CONTENTS

		Strona Page
PRZEDMOWA	PREFACE	3
WYJAŚNIENIA METODYCZNE	METHODOLOGICAL NOTES	7
WYNIKI BADAŃ – SYNTEZA	RESULTS OF SURVEYS – SYNTHESIS	11
Aktywność ekonomiczna ludności na tle kraju	Economic activity of the population on the background of the country	11
Ludność aktywna i bierna zawodowo	Economically active and inactive population	12
Pracujący	Employed persons	13
Bezrobotni	Unemployed persons	16
Bierni zawodowo	Economically inactive persons	19
Podsumowanie	Summary	21

TABLICE

TABLES

	Tablica Table	Strona Page
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w województwie na tle kraju w III kwartale 2009 r.	Economic activity of the population aged 15 and more in the Śląskie Voivodship on the background of the country in III quarter 2009	1 11
Ludność aktywna i bierna zawodowo w wieku 15 lat i więcej w III kwartale 2009 r.	Economically active and inactive population aged 15 and more in III quarter 2009	2 12
Pracujący według miejsca zamieszkania i płci (III kwartał 2008 r., II, III kwartał 2009 r.)	Employed persons by place of residence and sex (III quarter 2008, II, III quarter 2009)	3 13
Pracujący według sektorów własności i statusu zatrudnienia (III kwartał 2008 r., II, III kwartał 2009 r.)	Employed persons by ownership sectors and status of employment (III quarter 2008, II, III quarter 2009)	4 15
Bezrobotni według miejsca zamieszkania i płci (III kwartał 2008 r., II, III kwartał 2009 r.)	Unemployed persons by place of residence and sex (III quarter 2008, II, III quarter 2009)	5 16
Bezrobotni według poziomu wykształcenia (III kwartał 2008 r., II, III kwartał 2009 r.)	Unemployed persons by level of education (III quarter 2008, II, III, quarter 2009)	6 17
Bezrobotni według okresu poszukiwania pracy (III kwartał 2008 r., II, III kwartał 2009 r.)	Unemployed persons by duration of unemployment (III quarter 2008, II, III quarter 2009)	7 18
Bierni zawodowo według miejsca zamieszkania i płci (III kwartał 2008 r., II, III kwartał 2009 r.)	Economically inactive persons by place of residence and sex (III quarter 2008, II, III quarter 2009)	8 19
Bierni zawodowo według poziomu wykształcenia (III kwartał 2008 r., II, III kwartał 2009 r.)	Economically inactive persons by level of education (III quarter 2008, II, III quarter 2009)	9 20
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej (I, II, III, IV kwartał 2006 r., I, II, III, IV kwartał 2007 r., I, II, III, IV kwartał 2008 r., I, II III kwartał 2009 r.)	Economic activity of the population aged 15 and more (I, II, III, IV quarter 2006, I, II, III, IV quarter 2007, I, II, III, IV quarter 2008, I, II III quarter 2009)	1 (10) 22
Wskaźniki aktywności zawodowej ludności (I, II, III, IV kwartał 2006 r., I, II, III, IV kwartał 2007 r., I, II, III, IV kwartał 2008 r., I, II III kwartał 2009 r.)	Rates of economic activity of the population (I, II, III, IV quarter 2006, I, II, III, IV quarter 2007, I, II, III, IV quarter 2008, I, II III quarter 2009)	2 (11) 23
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania w III kwartale 2009 r.	Economic activity of the population aged 15 and more by place of residence in III quarter 2009 ..	3 (12) 24
Aktywność ekonomiczna ludności według wieku w III kwartale 2009 r.	Economic activity of the population by age in III quarter 2009	4 (13) 25
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według poziomu wykształcenia w III kwartale 2009 r.	Economic activity of the population aged 15 and more by level of education in III quarter 2009	5 (14) 27
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według stanu cywilnego w III kwartale 2009 r.	Economic activity of the population aged 15 and more by marital status in III quarter 2009 ...	6 (15) 29

TABLICE (dok.)
TABLES (cont.)

	Tablica Table	Strona Page
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według stopnia pokrewieństwa z głową gospodarstwa domowego w III kwartale 2009 r.	<i>Economic activity of the population aged 15 and more by relationship to the head of household in III quarter 2009</i>	7 (16) 30
Pracujący według statusu zatrudnienia i wieku w III kwartale 2009 r.	<i>Employed persons by employment status and age in III quarter 2009</i>	8 (17) 31
Pracujący według statusu zatrudnienia i poziomu wykształcenia w III kwartale 2009 r.	<i>Employed persons by employment status and level of education in III quarter 2009</i>	9 (18) 33
Pracujący według statusu zatrudnienia i wybranych sekcji w III kwartale 2009 r.	<i>Employed persons by employment status and selected sections in III quarter 2009</i>	10 (19) 35
Pracujący według płci i wybranych sekcji w III kwartale 2009 r.	<i>Employed persons by sex and selected sections in III quarter 2009</i>	11 (20) 37
Pracujący według poziomu wykształcenia i wybranych sekcji w III kwartale 2009 r.	<i>Employed persons by level of education and selected sections in III quarter 2009</i>	12 (21) 39
Pracujący według płci i grup zawodów w III kwartale 2009 r.	<i>Employed persons by sex and occupational groups in III quarter 2009</i>	13 (22) 39
Pracujący w więcej niż jednym miejscu pracy według wieku i poziomu wykształcenia w III kwartale 2009 r.	<i>Employed persons having more than one job by age and level of education in III quarter 2009</i> ...	14 (23) 40
Pracujący poszukujący innej pracy według przyczyn poszukiwania pracy, wieku, poziomu wykształcenia i wybranych sekcji w III kwartale 2009 r.	<i>Employed persons seeking another job by reasons, age, level of education and selected sections in III quarter 2009</i>	15 (24) 41
Bezrobotni według przyczyn zaprzestania pracy, płci i miejsca zamieszkania w III kwartale 2009 r.	<i>Unemployed persons by reasons for leaving last job or business, sex and place of residence in III quarter 2009</i>	16 (25) 41
Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i kategorii bezrobotnych w III kwartale 2009 r.	<i>Unemployed persons by place of residence, sex and categories in III quarter 2009</i>	17 (26) 42
Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i okresu poszukiwania pracy w III kwartale 2009 r.	<i>Unemployed persons by place of residence, sex and duration of unemployment in III quarter 2009</i>	18 (27) 42
Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i rodzaju poszukiwanej pracy w III kwartale 2009 r.	<i>Unemployed persons by place of residence, sex and type of employment sought in III quarter 2009</i>	19 (28) 43
Bezrobotni według metod poszukiwania pracy i kategorii bezrobotnych w III kwartale 2009 r.	<i>Unemployed persons by methods of job seeking and categories in III quarter 2009</i>	20 (29) 43
Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i kategorii bezrobotnych w III kwartale 2009 r.	<i>Unemployed persons by categories, age and place of residence in III quarter 2009</i>	21 (30) 45
Bezrobotni według kategorii i poziomu wykształcenia w III kwartale 2009 r.	<i>Unemployed persons by categories and level of education in III quarter 2009</i>	22 (31) 46
Bezrobotni uprzednio pracujący według kategorii i wybranych sekcji ostatniego miejsca pracy w III kwartale 2009 r.	<i>Unemployed persons previously in employment by categories and selected sections of last job in III quarter 2009</i>	23 (32) 46
Bezrobotni uprzednio pracujący według płci, miejsca zamieszkania i wybranych sekcji ostatniego miejsca pracy w III kwartale 2009 r.	<i>Unemployed persons previously in employment by sex, place of residence and selected sections of the last job in III quarter 2009</i>	24 (33) 47
Bezrobotni uprzednio pracujący według okresu poszukiwania pracy i stażu w ostatnim miejscu pracy w III kwartale 2009 r.	<i>Unemployed persons previously in employment by duration of unemployment and length of the last job in III quarter 2009</i>	25 (34) 48
Bezrobotni uprzednio pracujący według statusu zatrudnienia i wybranych sekcji ostatniego miejsca pracy w III kwartale 2009 r.	<i>Unemployed persons previously in employment by employment status and selected sections of the last job in III quarter 2009</i>	26 (35) 48
Bezrobotni według poziomu wykształcenia i wieku w III kwartale 2009 r.	<i>Unemployed persons by level of education and age in III quarter 2009</i>	27 (36) 49
Bierni zawodowo według przyczyn bierności i wieku w III kwartale 2009 r.	<i>Economically inactive persons by reasons for inactivity and age in III quarter 2009</i>	28 (37) 50
Bierni zawodowo według przyczyn bierności i poziomu wykształcenia w III kwartale 2009 r.	<i>Economically inactive persons by reasons for inactivity and level of education in III quarter 2009</i>	29 (38) 52
Bierni zawodowo uprzednio pracujący według przyczyn bierności i przyczyn zaprzestania pracy w III kwartale 2009 r.	<i>Economically inactive persons by reasons for inactivity and reasons for leaving last job or business in III quarter 2009</i>	30 (39) 54
Struktura gospodarstw domowych według aktywności zawodowej członków gospodarstw w III kwartale 2009 r.	<i>Structure of households by economic activity of members of households in III quarter 2009</i>	31 (40) 55
Struktura gospodarstw domowych według liczby osób pracujących i bezrobotnych w III kwartale 2009 r.	<i>Structure of households by number of employed and unemployed persons in III quarter 2009</i>	32 (41) 56

WYKRESY

GRAPHS

		Strona Page
Wskaźniki aktywności zawodowej ludności w wieku 15 lat i więcej w III kwartale 2009 r.	<i>Rates of economic activity of the population aged 15 and more in III quarter 2009 .....</i>	11
Współczynnik aktywności zawodowej według poziomu wykształcenia i płci w III kwartale 2009 r.	<i>Activity rate by level of education and sex in III quarter 2009 .....</i>	13
Struktura gospodarstw domowych według aktywności zawodowej członków gospodarstw domowych w III kwartale 2009 r.	<i>Structure of households by economic activity of members of households in III quarter 2009 .....</i>	13
Pracujący i wskaźnik zatrudnienia według wieku (III kwartał 2008 r., III kwartał 2009 r.)	<i>Employed persons and employment rate by age (III quarter 2008, III quarter 2009) .....</i>	14
Wskaźnik zatrudnienia według poziomu wykształcenia i płci w III kwartale 2009 r.	<i>Employment rate by level of education and sex in III quarter 2009 .....</i>	14
Struktura pracujących według płci i sekcji w III kwartale 2009 r.	<i>Structure of employed persons by sex and sections in III quarter 2009 .....</i>	15
Bezrobotni według wieku w III kwartale 2009 r.	<i>Unemployed persons by age in III quarter 2009 .....</i>	17
Struktura bezrobotnych według poziomu wykształcenia i płci w III kwartale 2009 r.	<i>Structure of unemployed persons by level of education and sex in III quarter 2009 .....</i>	17
Struktura bezrobotnych według kategorii bezrobotnych w III kwartale 2009 r.	<i>Structure of unemployed persons by categories in III quarter 2009 .....</i>	18
Bierni zawodowo na 1000 pracujących (III kwartał 2008 r., III kwartał 2009 r.)	<i>Economically inactive persons per 1000 employed persons (III quarter 2008, III quarter 2009) .....</i>	20

***W wersji angielskiej: przedmowa, spis treści, część tabelaryczna.
In English version: preface, contents, tables.***

Opracowanie
Zofia PŁOSZAJ-WITKOWICZ

Skład komputerowy, wykresy, wersja elektroniczna
Anna MOLENDĄ

Tłumaczenie na język angielski
Alicja PAWŁOWSKA-PAL

WYJAŚNIENIA METODYCZNE

Publikacja przedstawia wyniki reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) i przygotowana została na podstawie uogólnionych wyników badania przeprowadzonego w III kwartale 2009 r.

Podstawą metodologii BAEL są definicje dotyczące ludności aktywnej zawodowo, pracujących i bezrobotnych, przyjęte na XIII Międzynarodowej Konferencji Statystyków Pracy w październiku 1982 r. i zalecane do stosowania przez Międzynarodową Organizację Pracy. Przedmiotem badania jest sytuacja w zakresie aktywności ekonomicznej ludności, tzn. fakt wykonywania pracy, pozostawania bezrobotnym lub biernym zawodowo w badanym tygodniu.

Od IV kwartału 1999 r. Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności jest prowadzone **metodą obserwacji ciągłej**, co oznacza, że w każdym z 13 tygodni kwartału badana jest jedna trzynasta część kwartalnej próby mieszkań. Nowa metoda pozwala na zilustrowanie sytuacji na rynku pracy w okresie całego kwartału, a wprowadzona została w związku z koniecznością dostosowania metod obserwacji do zaleceń Unii Europejskiej.

Badanie to stanowi podstawowe źródło informacji o sytuacji na rynku pracy. Przedmiotem badania jest ocena sytuacji w zakresie aktywności ekonomicznej ludności, tzn. fakt wykonywania pracy, pozostawania bezrobotnym lub biernym zawodowo w badanym tygodniu. Badaniem objęte są wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, będące członkami wylosowanych gospodarstw domowych (z zakresu badania wyłączone są osoby przebywające w gospodarstwach zbiorowych, tzn. w hotelach pracowniczych, domach opieki, koszarach wojskowych, domach studenckich itp.).

Podstawowym kryterium podziału ludności z punktu widzenia aktywności ekonomicznej na pracujących, bezrobotnych i biernych zawodowo jest praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy. Przyjęta kolejność wyodrębniania poszczególnych kategorii ludności gwarantuje zaklasyfikowanie każdej osoby tylko do jednej kategorii.

Gospodarstwo domowe oznacza zespół osób spokrewnionych lub spowinowaconych, a także niespokrewnionych mieszkających razem i wspólnie utrzymujących się. Jeżeli któraś z osób mieszkających razem utrzymuje się oddzielnie, to tworzy odrębne, jednoosobowe gospodarstwo domowe. Do członków gospodarstwa domowego zaliczono osoby:

- obecne w gospodarstwie domowym (zameldowane na pobyt stały lub czasowy, przebywające bez zameldowania przez okres powyżej 3 miesięcy),
- nieobecne przez okres do 3 miesięcy włącznie (np. przebywające w sanatoriach, szpitalach, na urloпах, w delegacji służbowej),
- nieobecne przez okres dłuższy niż 3 miesiące, jeżeli nieobecność wynikała z charakteru wykonywanej przez nich pracy (marynarze, rybacy, geodeci itp.).

Od I kwartału 2007 r. nastąpiła zmiana długości pobytu czasowego z 2 na 3 miesiące, co wynika z nowelizacji Ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych (tekst jednolity Dz. U. 2006 Nr 139, poz. 993, z późniejszymi zmianami).

Od I kwartału 2004 r. badaniem objęci są również cudzoziemcy będący członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach, jeżeli spełniają powyższe kryteria.

Ludność aktywna zawodowo obejmuje wszystkie osoby uznane za pracujące lub bezrobotne zgodnie z definicjami podanymi poniżej.

Do **pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:

- wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem, pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
- miały pracę, ale jej nie wykonywały:
  - z powodu choroby, urlopu macierzyńskiego lub wypoczynkowego,
  - z innych powodów, przy czym długość przerwy w pracy wynosiła:
    - do 3 miesięcy,
    - powyżej 3 miesięcy, ale osoby te były pracownikami najemnymi i w tym czasie otrzymywały co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia (**od I kwartału 2006 r.**).

Do pracujących – zgodnie z międzynarodowymi standardami – zaliczani byli również uczniowie, z którymi zakłady pracy lub osoby fizyczne zawarły umowę o naukę zawodu lub przyuczenie do określonej pracy, jeżeli otrzymywali wynagrodzenie.

Ze względu na przyjęte założenia metodologiczne badania, **liczba pracujących uzyskana w wyniku BAEL nie obejmuje niektórych kategorii osób, które są wliczane do pracujących w sprawozdawczości z zakresu zatrudnienia**, m. in.:

- pracujących mieszkających w hotelach pracowniczych,
- pracujących za granicą na rzecz polskich pracodawców.

Klasyfikacja statusu zatrudnienia wyróżnia następujące kategorie pracujących:

- **pracodawca** – osoba, która prowadzi własną działalność gospodarczą i zatrudnia co najmniej jednego pracownika najemnego,
- **pracujący na własny rachunek** – osoba, która prowadzi własną działalność gospodarczą i nie zatrudnia pracowników, od 2004 r. również są to agenci we wszystkich rodzajach agencji,
- **pracownik najemny** – osoba zatrudniona na podstawie stosunku pracy w przedsiębiorstwie publicznym lub u pracodawcy prywatnego, również w indywidualnym gospodarstwie rolnym, a także osoby wykonujące pracę nakładczą oraz uczniowie, z którymi zakłady pracy lub osoby fizyczne zawarły umowę o naukę zawodu lub przyuczenia do określonej pracy (jeżeli otrzymują wynagrodzenie),
- **pomagający bezpłatnie członek rodziny** – osoba, która bez umownego wynagrodzenia pomaga w prowadzeniu rodzinnej działalności gospodarczej, w tym w prowadzeniu gospodarstwa rolnego, działki rolnej.

Informacje o **zawodach wykonywanych** przez pracujących w głównym miejscu pracy prezentowane są od I kwartału 2005 r. w układzie **Klasyfikacji Zawodów i Specjalności** wprowadzonej Rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 XII 2004 r. (Dz. U. Nr 265, poz. 2644, z późn. zmianami). Klasyfikacja ta oparta jest na „Międzynarodowej Klasyfikacji Zawodów ISCO – 1988”, zalecanej do stosowania przez Międzynarodową Organizację Pracy.

Dane o **miejscu pracy** osób pracujących oraz o ostatnim miejscu pracy osób bezrobotnych prezentowane są w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007)**. Na tej podstawie wyróżniono następujące **sektory ekonomiczne**:

- **rolniczy** – sekcja „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo”,
- **przemysłowy** – sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę”, „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja”, „Budownictwo”,
- **usługowy** – pozostałe sekcje.

Dane nie obejmują nieustalonego rodzaju działalności.

Informacje o rodzaju działalności miejsca pracy prezentowane są od I kwartału 2008 r. w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 wprowadzonej rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności.

Główne miejsce pracy ustalane jest na podstawie subiektywnej oceny respondenta. W przypadku wątpliwości za pracę główną uznaje się tę, która zajmuje więcej czasu. Jeżeli prace respondenta zajmują taką samą ilość czasu, pracą główną jest ta, która przynosi wyższy dochód.

W kategorii pracujących wyróżniono osoby **pracujące w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy**. Zgodnie z zaleceniami EUROSTAT-u od I kwartału 2001 r. zmianie uległa definicja powyższych kategorii pracujących. Obecnie populacja osób pracujących w pełnym lub niepełnym wymiarze czasu pracy wyznaczana jest na podstawie deklaracji respondenta w odniesieniu do głównego miejsca pracy.

Do kategorii **bezrobotnych** zgodnie z zaleceniami EUROSTAT-u od I kwartału 2001 r. zostały zaliczone osoby w wieku 15 – 74 lata, które spełniły jednocześnie trzy warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi (według powyższych kryteriów),
- aktywnie poszukiwały pracy tzn. podjęły konkretne działania w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni – tydzień badany), aby znaleźć pracę,
- były gotowe (zdolne) podjąć pracę w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zostały zaliczone także osoby, które nie poszukiwały pracy, ponieważ miały pracę załatwioną i oczekiwały na jej rozpoczęcie przez okres nie dłuższy niż 3 miesiące oraz były gotowe tę pracę podjąć (do 2003 r. włącznie, definicja nie uwzględniała ich gotowości do podjęcia pracy).

Od I kwartału 2008 r. czas poszukiwania pracy liczony jest od momentu zakończenia przerwy w poszukiwaniu pracy, o ile wystąpiła i trwała co najmniej 4 tygodnie. W związku z tym, dane te nie są w pełni porównywalne z wynikami z lat poprzednich.

Osoby bezrobotne zostały zaklasyfikowane do jednej z czterech kategorii:

- bezrobotni, którzy stracili pracę, tzn. osoby, które odeszły z ostatniego miejsca pracy nie z własnej inicjatywy i natychmiast (tzn. w ciągu trzech miesięcy) rozpoczęły poszukiwanie pracy,
- bezrobotni, którzy zrezygnowali z pracy, tzn. osoby, które odeszły z pracy z własnej inicjatywy i natychmiast rozpoczęły poszukiwanie pracy,
- bezrobotni, którzy powracają do pracy po przerwie, w czasie której nie poszukiwali pracy przez minimum 3 miesiące,
- bezrobotni, którzy nigdy nie pracowali i poszukują pierwszej w życiu pracy.

Od I kwartału 2004 r. dane dotyczące liczby bezrobotnych według metod poszukiwania pracy są nieporównywalne z wcześniejszymi okresami, ponieważ do końca 2003 r. jedna osoba mogła wymienić maksymalnie trzy metody poszukiwania pracy, a od I kwartału 2004 r. rejestrowane są wszystkie metody, niezależnie od ich liczby.

Ludność bierna zawodowo to osoby w wieku 15 lat i więcej, które nie zostały zaklasyfikowane jako pracujące lub bezrobotne, tzn. osoby, które w badanym tygodniu:

- nie pracowały, nie miały pracy i jej nie poszukiwały,
- nie pracowały, poszukiwały pracy, ale nie były zdolne (gotowe) do jej podjęcia w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym,
- nie pracowały i nie poszukiwały pracy, ponieważ miały pracę załatwioną i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie:
  - dłuższym niż trzy miesiące,
  - do 3 miesięcy, ale nie były gotowe tej pracy podjąć (od 2004 r.).

Od I kwartału 2004 r. dane dotyczące biernych zawodowo uprzednio pracujących obejmują całą zbiorowość, tj. łącznie z osobami, których przerwa w pracy wynosiła 8 lat i dłużej.

Współczynnik aktywności zawodowej jest to procentowy udział aktywnych zawodowo w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Wskaźnik zatrudnienia jest to procentowy udział pracujących w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Stopa bezrobocia jest to procentowy udział bezrobotnych w liczbie aktywnych zawodowo danej kategorii.

Podział ludności na **ekonomiczne grupy wieku** obejmuje ludność w wieku:

- przedprodukcyjnym – mężczyźni i kobiety w wieku 15 – 17 lat,
- produkcyjnym – mężczyźni w wieku 18 – 64 lata i kobiety w wieku 18 – 59 lat; grupa ta została podzielona na wiek:
  - mobilny (18 – 44 lata mężczyźni i kobiety),
  - niemobilny (45 – 64 lata mężczyźni i 45 – 59 lat kobiety),
- poprodukcyjnym – mężczyźni w wieku 65 lat i więcej oraz kobiety w wieku 60 lat i więcej.

Informacje o wykształceniu ilustrują poziom wykształcenia ukończonego. Uczniowie szkół ponadpodstawowych podawali poziom szkoły ukończonej np. w przypadku studentów była to szkoła średnia ogólnokształcąca lub zawodowa.

Do **absolwentów** zaliczono osoby w wieku 15 – 30 lat, które ukończyły szkołę w okresie ostatnich 12 miesięcy i nie kontynuują nauki.

Pracownicy najemni w sektorze publicznym obejmują osoby zatrudnione w jednostkach stanowiących własność państwową i samorządu terytorialnego. Do **pracujących w sektorze prywatnym** zaliczono pracodawców i pracujących na własny rachunek, pomagających członków rodzin i pracowników najemnych zatrudnionych u osób fizycznych oraz w pozostałych jednostkach sektora prywatnego.

W niektórych tablicach sumy danych mogą być różne od wielkości podanych w pozycjach "OGÓŁEM". Wynika to z zaokrągleń dokonywanych przy uogólnianiu wyników badania.

W stosunku do obowiązującej Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w publikacji zastosowano skróty; skrócone nazwy zostały oznaczone znakiem "Δ.". Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI (PKD)

skrót	pełna nazwa
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

WYNIKI BADAŃ – SYNTEZA

AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI NA TLE KRAJU

Według wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) w III kwartale 2009 r. liczba ludności w wieku 15 lat i więcej w województwie śląskim stanowiła ponad 12% omawianej zbiorowości w kraju i w odniesieniu do III kwartału ub. r. jej sytuacja na tle kraju nie zmieniła się znacząco. Nadal w województwie notowano niższe niż w kraju wskaźniki aktywności zawodowej ludności, tj. współczynnik aktywności zawodowej, wskaźnik zatrudnienia.

Tabl. 1. **Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w województwie na tle kraju w III kwartale 2009 r.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Aktywni zawodowo			Bierni zawodowo
		razem	pracujący	bezrobotni	
	w tysiącach				
WOJEWÓDZTWO	3858	2021	1878	143	1837
Kraj	31479	17431	16026	1404	14049
Kraj = 100	12,3	11,6	11,7	10,2	13,1

Województwo śląskie w porównaniu z innymi województwami charakteryzowało się w III kwartale br.:

- jedną z niższych stóp bezrobocia (po województwie mazowieckim, podlaskim, wielkopolskim i pomorskim),
- jednym z najniższych współczynników aktywności zawodowej (po województwie warmińsko-mazurskim i pomorskim),
- jednym z niższych wskaźników zatrudnienia (po województwie dolnośląskim, warmińsko-mazurskim, zachodniopomorskim i pomorskim).

Wskaźniki aktywności zawodowej ludności w wieku 15 lat i więcej w III kwartale 2009 r.

LUDNOŚĆ AKTYWNA I BIERNA ZAWODOWO

W III kwartale br. liczba ludności w wieku 15 lat i więcej w województwie śląskim wyniosła 3858 tys. osób i w porównaniu z III kwartałem ub. r. wzrosła o 2,9%, natomiast w relacji do II kwartału br. zmniejszyła się o 1,1%. Ponad połowa z nich (52,4%) to aktywni zawodowo, a 47,6% – bierni zawodowo. Spośród aktywnych zawodowo 92,9% stanowiły osoby pracujące, a 7,1% – bezrobotne. W odniesieniu do III kwartału ub. r. zwiększyła się liczba aktywnych zawodowo (o 2,9%) oraz liczba biernych zawodowo (o 2,9%).

Tabl. 2. Ludność aktywna i bierna zawodowo w wieku 15 lat i więcej w III kwartale 2009 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem		Aktywni zawodowo		Bierni zawodowo	
	w tysiącach	III kwartał 2008 =100	w tysiącach	III kwartał 2008 =100	w tysiącach	III kwartał 2008 =100
O G Ó Ł E M	3858	102,9	2021	102,9	1837	102,9
mężczyźni	1816	102,4	1110	104,2	706	99,6
kobiety	2042	103,4	911	101,3	1132	105,3
Miasta	3095	105,5	1628	103,4	1467	108,0
Wieś	763	93,6	393	101,0	371	87,1

W porównaniu z II kwartałem br. liczba ludności aktywnej zawodowo zmniejszyła się o 1,8%, liczba pracujących zmniejszyła się o 2,5%, a zbiorowość bezrobotnych wzrosła o 10,0%. Liczba biernych zawodowo zmniejszyła się w tym okresie o 0,4%.

W skali roku wraz ze wzrostem liczby osób biernych zawodowo oraz bezrobotnych wzrosło obciążenie pracujących osobami niepracującymi. W III kwartale br. na 1000 pracujących przypadało 1054 osoby niepracujące (przed rokiem – 1049, a w poprzednim kwartale – 1025). Wskaźnik ten był wyższy dla mieszkańców wsi niż miast (1065 wobec 1052).

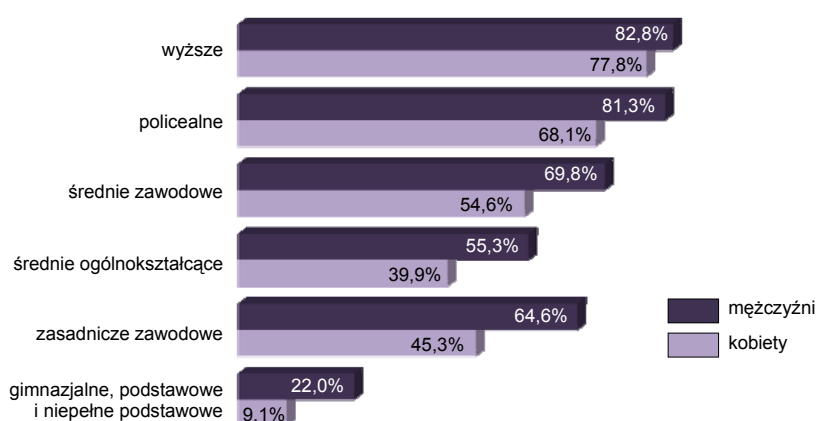
Współczynnik aktywności zawodowej w III kwartale br. wyniósł 52,4%. Był znacznie wyższy dla mężczyzn niż dla kobiet (61,1% wobec 44,6%) oraz wyższy dla mieszkańców miast niż wsi (52,6% wobec 51,5%). W odniesieniu do III kwartału ub. r. współczynnik aktywności zawodowej ludności pozostał na niezmiennym poziomie, przy czym wśród mężczyzn wzrósł o 1,1 pkt proc., a wśród kobiet zmniejszył się o 0,9 pkt proc. Wzrosła aktywność zawodowa mieszkańców wsi (o 3,8 pkt proc.), natomiast obniżyła się aktywność zawodowa mieszkańców miast (o 1,1 pkt proc.).

W skali kwartału zanotowano nieznaczny spadek poziomu aktywności zawodowej ludności ogółem (o 0,3 pkt proc.). Wśród mężczyzn współczynnik aktywności zawodowej wzrósł (o 0,6 pkt proc.), natomiast wśród kobiet – obniżył się (o 1,0 pkt proc.). Wzrosła aktywność zawodowa mieszkańców wsi (o 2,9 pkt proc.), ale zmniejszyła się aktywność zawodowa mieszkańców miast (o 1,1 pkt proc.).

W III kwartale br. najwyższym współczynnikiem aktywności zawodowej według wieku charakteryzowały się osoby w wieku 35 – 39 lat (89,2%) oraz 40 – 44 lata (87,9%). Najniższy poziom aktywności zawodowej wystąpił wśród osób w wieku 15 – 17 lat (0,6%) oraz 65 lat i więcej (2,4%).

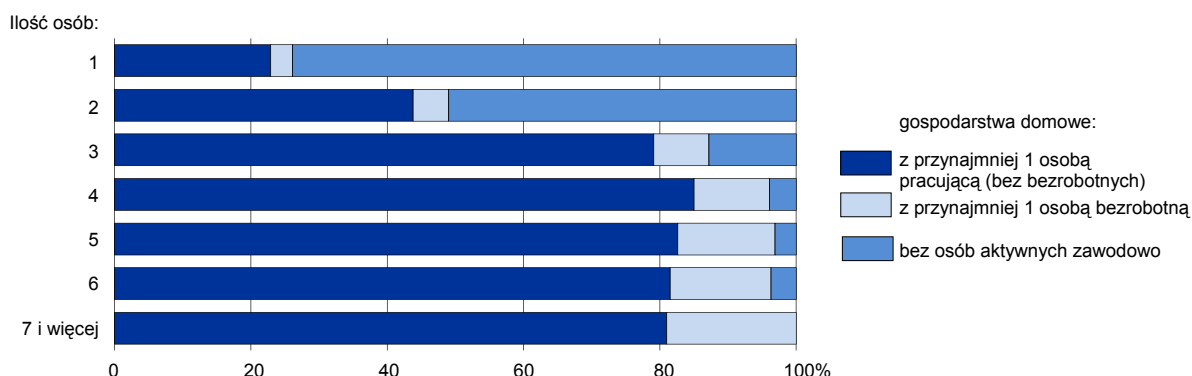
Najwyższym współczynnikiem aktywności zawodowej według poziomu wykształcenia charakteryzowały się osoby z wykształceniem wyższym (79,9%) oraz policealnym (71,5%). Najniższy poziom aktywności zawodowej odnotowano wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym (14,2%).

Współczynnik aktywności zawodowej według poziomu wykształcenia i płci w III kwartale 2009 r.

Aktywność zawodowa ludności w wieku 15 lat i więcej miała swoje odzwierciedlenie w aktywności zawodowej członków gospodarstw domowych. Gospodarstwa domowe, które posiadały w swoim składzie przynajmniej jedną osobę pracującą i nie były obciążone bezrobociem stanowiły w III kwartale br. 57,0% ogółu gospodarstw, natomiast gospodarstwa obciążone bezrobociem – 7,3%, przy czym 2,8% ogółu to gospodarstwa obciążone bezrobociem bez pracujących. Pozostałe 35,7% to gospodarstwa bez osób aktywnych zawodowo.

Struktura gospodarstw domowych według aktywności zawodowej członków gospodarstw domowych w III kwartale 2009 r.

PRACUJĄCY

W III kwartale br. liczba pracujących wyniosła 1878 tys. osób, tj. o 2,6% więcej niż przed rokiem. Wzrost liczby pracujących dotyczył zarówno mieszkańców miast (o 3,1%), jak i wsi (o 0,5%). Populacje pracujących mężczyzn i kobiet w omawianym okresie zwiększyły się odpowiednio o: 3,4% i 1,7%.

Tabl. 3. Pracujący według miejsca zamieszkania i płci

WYSZCZEGÓLNIENIE	III kwartał 2008	2009			
		II kwartał	III kwartał		
			w tysiącach		
				III kwartał 2008 = 100	II kwartał 2009 = 100
Miasta	1462	1578	1508	103,1	95,6
mężczyźni	806	849	821	101,9	96,7
kobiety	656	729	687	104,7	94,2
Wieś	368	350	370	100,5	105,7
mężczyźni	202	218	221	109,4	101,4
kobiety	166	132	149	89,8	112,9

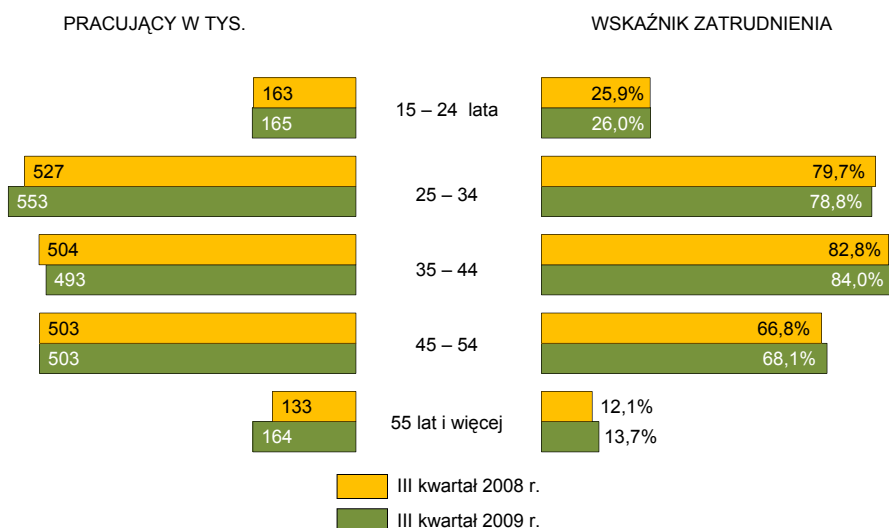
W III kwartale br. pracujący stanowili 48,7% ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej. W porównaniu z II kwartałem br. liczba pracujących zmniejszyła się o 2,5%. Znacznie wyższy wskaźnik zatrudnienia zanotowano dla mężczyzn niż dla kobiet (57,4% wobec 40,9%) oraz wyższy dla mieszkańców miast niż wsi (48,7% wobec 48,5%).

W skali roku udział pracujących w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej zmniejszył się o 0,1 pkt proc. Wskaźnik zatrudnienia wśród mężczyzn wzrósł w tym czasie o 0,6 pkt proc., natomiast wśród kobiet obniżył się o 0,7 pkt proc. Poziom zaangażowania zawodowego mieszkańców wsi zwiększył się o 3,3 pkt proc., a mieszkańców miast – obniżył się o 1,1 pkt proc.

W relacji do poprzedniego kwartału wskaźnik zatrudnienia ogółem zmniejszył się o 0,7 pkt proc. Zanotowano nieznaczny wzrost wskaźnika zatrudnienia wśród mężczyzn (o 0,1 pkt proc.), natomiast wskaźnik zatrudnienia wśród kobiet obniżył się (o 1,3 pkt proc.). Wzrósł wskaźnik zatrudnienia wśród mieszkańców wsi (o 2,9 pkt proc.), natomiast obniżył się wśród mieszkańców miast (o 1,6 pkt proc.).

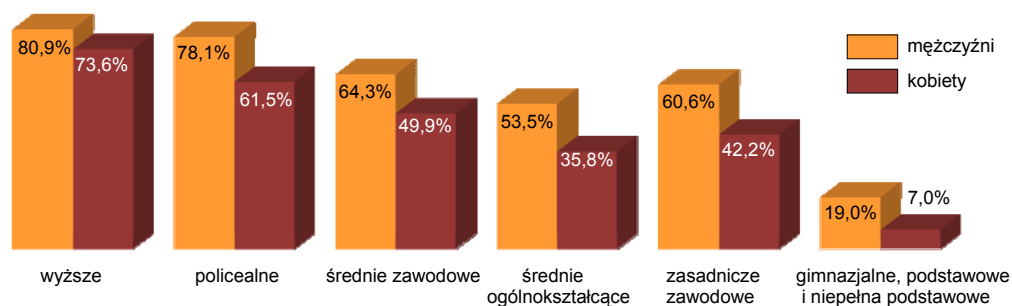
Wśród ogółu pracujących najliczniejszą grupę tworzyły osoby w wieku produkcyjnym (98,7%). Populacja ta liczyła 1854 tys. i w porównaniu z III kwartałem ub. r. wzrosła o 2,7%.

Pracujący i wskaźnik zatrudnienia według wieku

W III kwartale br. najwięcej pracujących legitymowało się wykształceniem zasadniczym zawodowym (31,4%) oraz policealnym i średnim zawodowym (29,4%). Najmniej pracujących posiadało wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe (4,8%). W ujęciu rocznym zwiększyła się liczba pracujących z wykształceniem wyższym (o 16,5%).

Wskaźnik zatrudnienia według poziomu wykształcenia i płci w III kwartale 2009 r.

W niepełnym wymiarze czasu pracy pracowało 157 tys. osób (8,4% ogółu pracujących), tj. więcej o 11,3% w skali roku, ale mniej o 8,2% w porównaniu z II kwartałem br. Ponad 80% tej populacji stanowili mieszkańcy miast. Osobami pracującymi w niepełnym wymiarze czasu pracy były w większości kobiety (68,2%).

Biorąc pod uwagę status zatrudnienia największą grupę wśród pracujących tworzyli pracownicy najemni – 1664 tys. (88,6%). Pracodawcy i pracujący na własny rachunek stanowili 10,5% ogółu pracujących. Populacja ta liczyła 197 tys. osób. Najmniej liczną zbiorowość tworzyli pomagający członkowie rodzin – 17 tys. (0,9%).

Tabl. 4. Pracujący według sektorów własności i statusu zatrudnienia

WYSZCZEGÓLNIENIE	III kwartał 2008	2009			
		II kwartał	III kwartał		
	w tysiącach			III kwartał 2008 = 100	II kwartał 2009 = 100
O G Ó Ł E M	1830	1927	1878	102,6	97,5
w tym sektor prywatny	1200	1271	1254	104,5	98,7
Pracownicy najemni	1617	1705	1664	102,9	97,6
Pracodawcy i pracujący na własny rachunek	193	207	197	102,1	95,2
Pomagający członkowie rodzin	20	15	17	85,0	113,3

Od I kwartału 2008 r. dane o miejscu pracy osób pracujących (oraz o ostatnim miejscu pracy osób bezrobotnych) prezentowane są w układzie PKD 2007 i w związku z tym dane według rodzajów działalności nie są w pełni porównywalne z wynikami z poprzednich lat.

W III kwartale 2009 r. w województwie śląskim najwięcej osób pracowało w sektorze usługowym (prawie 55% ogółu), a zwłaszcza w sekcjach:

- handel; naprawa pojazdów samochodowych (297 tys.),
- edukacja (150 tys.),
- opieka zdrowotna i pomoc społeczna (111 tys.).

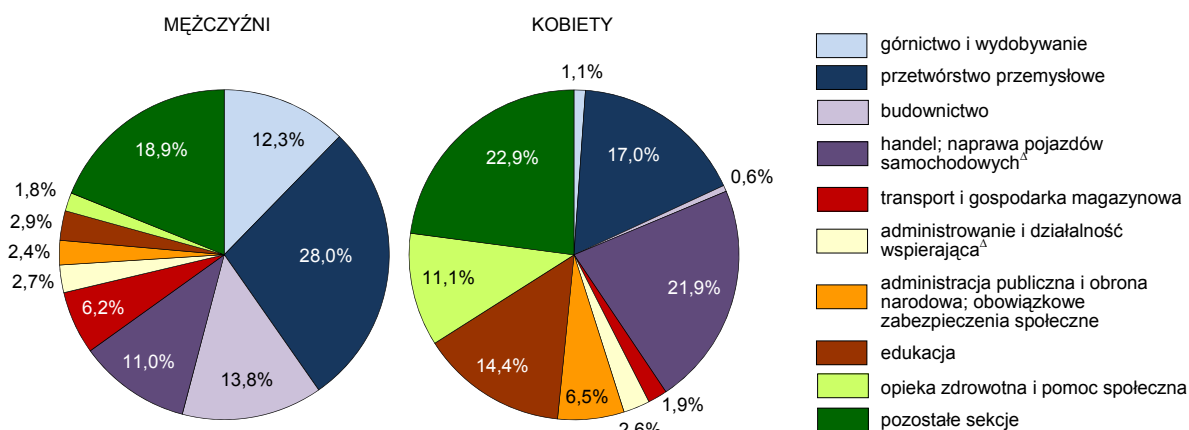
Znaczny udział pracujących odnotowano także w sektorze przemysłowym (ponad 42% ogółu), w tym w szczególności w sekcjach:

- przetwórstwo przemysłowe (434 tys.),
- budownictwo (149 tys.),
- górnictwo i wydobywanie (137 tys.).

Najmniej osób pracowało w sektorze rolniczym – 54 tys. (prawie 3% ogółu).

Mężczyźni stanowili większość wśród pracujących m.in. w sekcjach: budownictwo (96,6%), górnictwo i wydobywanie (93,4%), dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (89,7%), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (81,4%). Natomiast kobiety dominowały wśród pracujących m.in. w sekcjach: opieka zdrowotna i pomoc społeczna (83,8%), zakwaterowanie i gastronomia (83,8%), działalność finansowa i ubezpieczeniowa (82,9%), edukacja (80,0%).

Struktura pracujących według płci i sekcji w III kwartale 2009 r.

Najliczniej reprezentowanymi grupami zawodowymi byli: robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (22,6% ogółu), specjaliści (18,3%), pracownicy usług osobistych i sprzedawcy (13,2%) oraz technicy i inny średni personel (11,0%).

Kobiety przeważały m.in. wśród takich grup zawodowych jak: pracownicy biurowi (76,4%), pracownicy usług osobistych i sprzedawcy (70,2%), specjaliści (63,5%), technicy i inny średni personel (59,2%). Mężczyźni stanowili większość w takich grupach zawodowych jak: robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (ponad 88%), operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń (prawie 86%), przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy (prawie 62%) oraz rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy (prawie 61%).

W III kwartale br. w więcej niż jednym miejscu pracy pracowało 67 tys. osób. Stanowili oni 3,6% ogółu pracujących. W skali roku liczba osób podejmujących pracę dodatkową wzrosła o 21,8%. W więcej niż jednym miejscu pracy nadal najczęściej pracowały osoby z wykształceniem wyższym (6,4% pracujących z takim wykształceniem) oraz osoby w wieku 45 – 54 lata (4,6% pracujących w tej grupie wieku) i 25 – 34 lata (4,2% pracujących w tej grupie wieku).

Liczba osób poszukujących innej pracy niż obecnie wykonywana wyniosła w III kwartale br. 72 tys., tj. o 2,7% mniej niż przed rokiem. Główną przyczyną poszukiwania nowej pracy było uzyskanie lepszych warunków finansowych, którą zadeklarowało ponad 61% omawianej zbiorowości. Osobami poszukującymi innej pracy były najczęściej osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (29,2% ogółu osób poszukujących nowej pracy) oraz osoby w wieku 25 – 34 lata (43,1%).

W strukturze gospodarstw domowych z osobami pracującymi (bez bezrobotnych) 48,4% stanowiły gospodarstwa z jedną osobą pracującą, 41,9% z dwoma osobami pracującymi oraz 7,9% z trzema osobami pracującymi. Najniższy udział zanotowano dla gospodarstw, w których pracowało cztery i więcej osób – 1,8%.

BEZROBOTNI

Zbiorowość bezrobotnych w III kwartale br. wyniosła 143 tys. osób, tj. o 6,7% więcej w porównaniu z analogicznym okresem ub. r. W relacji do poprzedniego kwartału liczba bezrobotnych wzrosła o 10,0%.

Tabl. 5. **Bezrobotni według miejsca zamieszkania i płci**

WYSZCZEGÓLNIENIE	III kwartał 2008	2009			
		II kwartał	III kwartał		
			w tysiącach		
				III kwartał 2008 = 100	II kwartał 2009 = 100
Miasta	113	107	120	106,2	112,1
mężczyźni	46	46	60	130,4	130,4
kobiety	67	60	60	89,6	100,0
Wieś	21	23	23	109,5	100,0
mężczyźni	11	13	8	72,7	61,5
kobiety	10	10	15	150,0	150,0

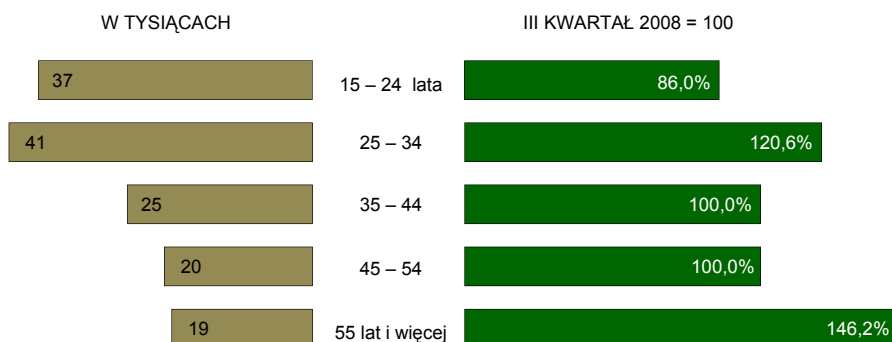
Stopa bezrobocia, mierzona udziałem bezrobotnych w ogólnej liczbie aktywnych zawodowo, wyniosła 7,1%. Była ona wyższa wśród mieszkańców miast niż wsi (7,4% wobec 5,9%) oraz wyższa dla populacji kobiet niż mężczyzn (8,2% wobec 6,1%).

W relacji do III kwartału ub. r. udział bezrobotnych w ogólnej liczbie aktywnych zawodowo zwiększył się o 0,3 pkt proc., przy czym dla mężczyzn wzrósł o 0,7 pkt proc., a dla kobiet obniżył się o 0,4 pkt proc. Stopa bezrobocia wzrosła zarówno w miastach, jak i na wsi odpowiednio o: 0,2 pkt proc. i 0,5 pkt proc.

W stosunku do II kwartału br. zanotowano wzrost stopy bezrobocia (o 0,8 pkt proc.), przy czym dla mieszkańców miast wzrosła ona o 1,0 pkt proc., a dla mieszkańców wsi obniżyła się o 0,3 pkt proc. Wzrosła stopa bezrobocia zarówno wśród mężczyzn (o 0,9 pkt proc.), jak i wśród kobiet (o 0,7 pkt proc.).

Bezrobocie w największym stopniu dotknęło ludzi młodych. W III kwartale br. stopa bezrobocia dla osób w wieku 15 – 24 lata była znacznie wyższa niż dla ogółu bezrobotnych i wyniosła 18,4%. W starszych grupach wiekowych stopa bezrobocia ukształtowała się na niższym poziomie. Dla osób w wieku 35 – 44 lata wyniosła ona 4,8%, a dla osób w wieku 45 – 54 lata – 3,8%.

Bezrobotni według wieku w III kwartale 2009 r.

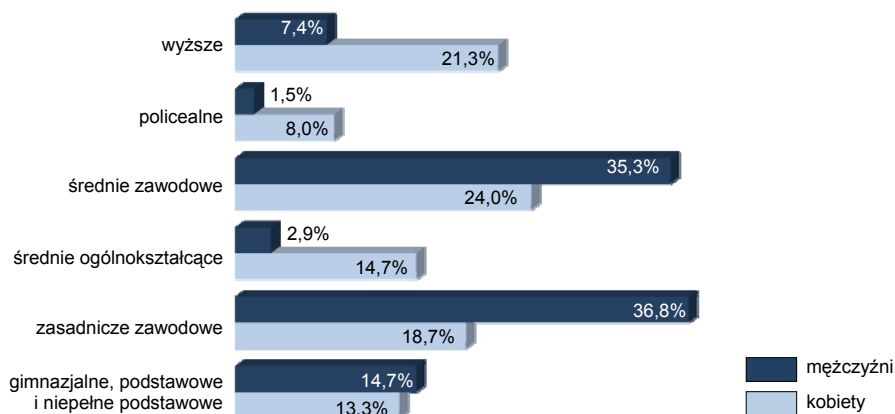
Najbardziej narażone na bezrobocie były osoby o niskim poziomie wykształcenia. Dla osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym stopa bezrobocia była ponad 4-krotnie wyższa niż dla osób z wykształceniem wyższym (17,3% wobec 4,2%).

Tabl. 6. Bezrobotni według poziomu wykształcenia

POZIOM WYKSZTAŁCENIA	III kwartał 2008	2009			
		II kwartał	III kwartał		
			w tysiącach		
				III kwartał 2008 = 100	II kwartał 2009 = 100
Wyższe	13	20	21	161,5	105,0
Policealne i średnie zawodowe	44	33	49	111,4	148,5
Średnie ogólnokształcące...	18	23	14	77,8	60,9
Zasadnicze zawodowe	44	35	39	88,6	111,4
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	15	19	19	126,7	100,0

Najwięcej bezrobotnych kobiet legitymowało się wykształceniem średnim zawodowym (24,0%) oraz wyższym (21,3%). Najwięcej bezrobotnych mężczyzn posiadało wykształcenie zasadnicze zawodowe (36,8%) i średnie zawodowe (35,3%).

Struktura bezrobotnych według poziomu wykształcenia i płci w III kwartale 2009 r.

Od I kwartału 2008 r. czas poszukiwania pracy liczony jest od momentu zakończenia przerwy w poszukiwaniu pracy, o ile wystąpiła i trwała co najmniej 4 tygodnie. W związku z tym dane te nie są w pełni porównywalne z wynikami z lat poprzednich.

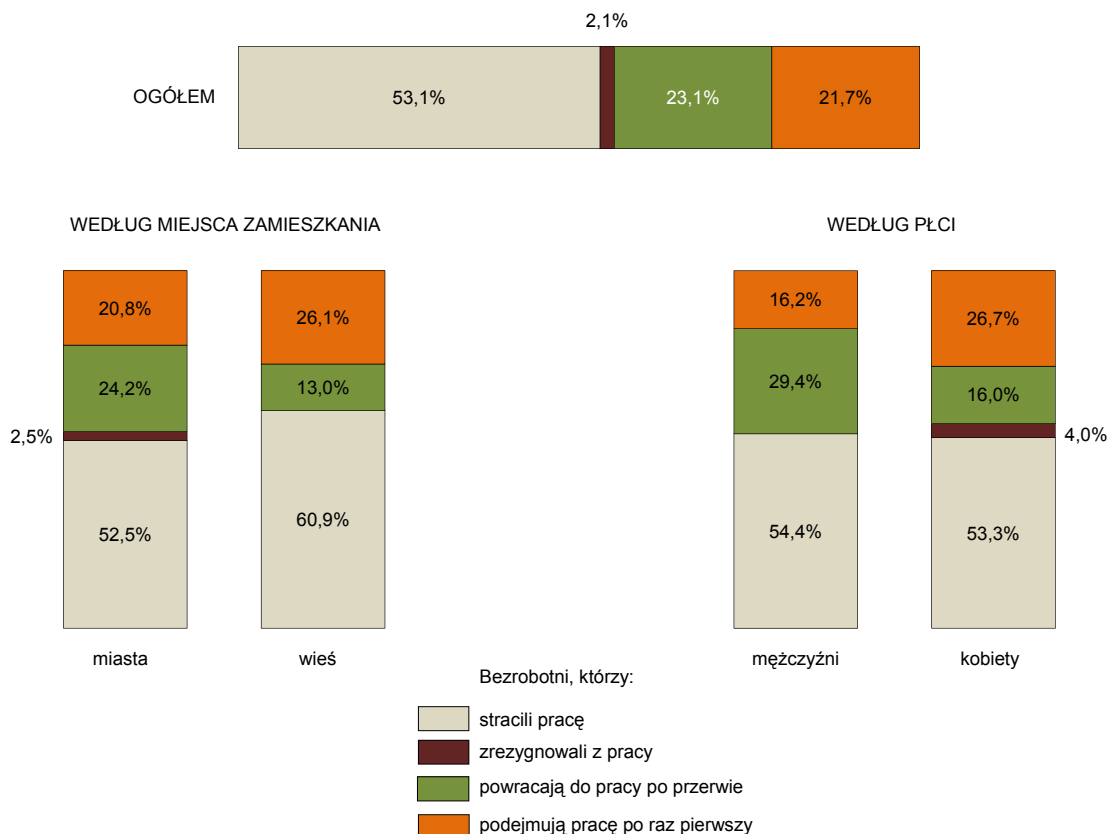
W III kwartale br. liczba bezrobotnych poszukujących pracy przez okres dłuższy niż 1 rok wyniosła 33 tys. Udział tej grupy w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 23,1%. Zjawisko długotrwałego poszukiwania pracy w większym stopniu dotyczyło mieszkańców miast (23,3%) niż wsi (17,4%). Dla populacji mężczyzn udział osób długotrwale bezrobotnych wyniósł 19,1%, a dla populacji kobiet ukształtował się na poziomie 25,3%.

Tabl. 7. **Bezrobotni według okresu poszukiwania pracy**

OKRES POSZUKIWANIA PRACY	III kwartał 2008	2009			
		II kwartał	III kwartał		
			w tysiącach		
				III kwartał 2008 = 100	II kwartał 2009 = 100
Do 3 miesięcy	54	50	48	88,9	96,0
Od 4 do 6	23	28	24	104,3	85,7
Od 7 do 12	25	28	38	152,0	135,7
13 miesięcy i więcej	33	23	33	100,0	143,5

W III kwartale br. najwięcej bezrobotnych poszukiwało pracy poprzez krewnych i znajomych (78,3%), za pośrednictwem powiatowych urzędów pracy (63,6%) oraz przez bezpośredni kontakt z zakładem pracy (57,3%). Prawie połowa bezrobotnych poszukiwała pracy poprzez zamieszczanie lub odpowiadanie na ogłoszenia. *Należy tutaj zaznaczyć, że jedna osoba mogła podać więcej niż jedną odpowiedź.*

Struktura bezrobotnych według kategorii bezrobotnych w III kwartale 2009 r.

Liczba bezrobotnych dotychczas niepracujących w III kwartale br. wyniosła 31 tys. (21,7% ogółu) i w porównaniu z III kwartałem ub. r. pozostała na niezmiennym poziomie, natomiast w odniesieniu do poprzedniego kwartału wzrosła o 29,2%. Wśród bezrobotnych dotychczas niepracujących przeważały kobiety (64,5%) oraz mieszkańcy miast (80,6%).

Bezrobotni, którzy poprzednio pracowali w III kwartale br. liczyli 112 tys. osób i stanowili 78,3% ogółu bezrobotnych (przed rokiem 76,9%). Ich liczba wzrosła zarówno w skali roku, jak i kwartału odpowiednio o: 8,7% i 5,7%. Głównymi przyczynami zaprzestania pracy przez poprzednio pracujących były: likwidacja zakładu pracy lub stanowiska pracy (34,8%) oraz zakończenie pracy na czas określony, dorywczej, sezonowej (22,3%).

Zbiorowość bezrobotnych, których przerwa w pracy wynosiła mniej niż 8 lat (uprzednio pracujących) liczyła 96 tys. osób, tj. więcej niż przed rokiem (o 17,1%) i w porównaniu z poprzednim kwartałem (o 3,2%). Ponad 81% osób uprzednio pracujących przed utratą pracy było zatrudnionych w sektorze prywatnym. Najwięcej bezrobotnych pracowało wcześniej w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe (33,3%), handel; naprawa pojazdów samochodowych (19,8%) i budownictwo (13,5%).

Przeciętny czas poszukiwania pracy przez osobę uprzednio pracującą wyniósł ponad 11 miesięcy. Dla mężczyzn wskaźnik ten wynosił 9 miesięcy, a dla kobiet – prawie 14 miesięcy.

Wśród gospodarstw domowych z osobami bezrobotnymi nadal przeważały gospodarstwa z jedną osobą bezrobotną – 95,5%. Gospodarstwa z dwoma i więcej osobami bezrobotnymi stanowiły 4,5%. Zbliżoną strukturą charakteryzowały się gospodarstwa domowe w miastach, natomiast na wsi wszystkie gospodarstwa domowe z osobami bezrobotnymi to gospodarstwa z jedną osobą bezrobotną.

BIERNI ZAWODOWO

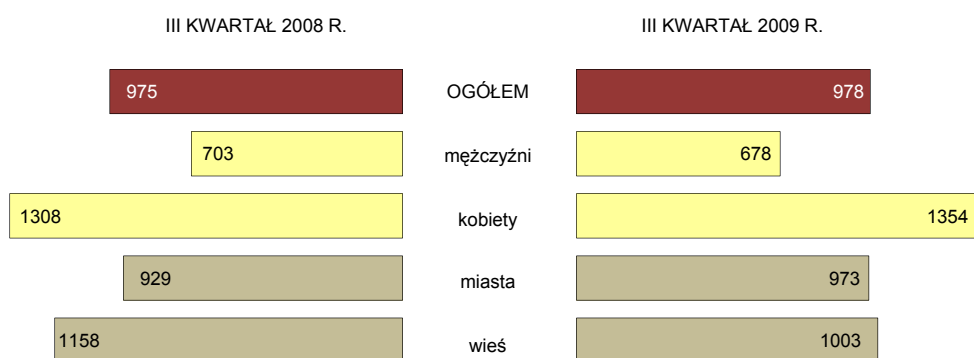
Zbiorowość biernych zawodowo w III kwartale br. liczyła 1837 tys., tj. więcej niż przed rokiem (o 2,9%), ale mniej niż w poprzednim kwartale (o 0,4%). Wśród ogółu biernych zawodowo większość stanowiły kobiety (61,6%), a ich liczba w skali roku wzrosła o 5,3%. Liczba biernych zawodowo mieszkańców miast wzrosła w tym okresie o 8,0%, natomiast liczba biernych zawodowo mieszkańców wsi zmniejszyła się o 12,9%.

Tabl.8. **Bierni zawodowo według miejsca zamieszkania i płci**

WYSZCZEGÓLNIENIE	III kwartał 2008	2009			
		II kwartał	III kwartał		
			w tysiącach		
				III kwartał 2008 = 100	II kwartał 2009 = 100
Miasta	1358	1451	1467	108,0	101,1
mężczyźni	535	578	566	105,8	97,9
kobiety	823	873	901	109,5	103,2
Wieś	426	394	371	87,1	94,2
mężczyźni	174	156	140	80,5	89,7
kobiety	252	238	230	91,3	96,6

W III kwartale br. na 1000 osób pracujących przypadało 978 osób biernych zawodowo w wieku 15 lat i więcej. W ujęciu rocznym, jak również w porównaniu z poprzednim kwartałem, wzrosło obciążenie pracujących osobami biernymi zawodowo odpowiednio o: 3 osoby i 21 osób.

Bierni zawodowo na 1000 pracujących

Struktura biernych zawodowo była nadal niekorzystna. Ponad połowę tej zbiorowości (53,2%) stanowiły osoby w wieku produkcyjnym, a ponad jedną trzecią (37,5%) – osoby w wieku poprodukcyjnym. Najmniejszą grupę tworzyły osoby w wieku przedprodukcyjnym (9,3%).

Wśród biernych zawodowo przeważały osoby z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym (36,2%) oraz zasadniczym zawodowym (26,2%). Osoby posiadające wykształcenie policealne i średnie zawodowe stanowiły 18,5% ogółu biernych zawodowo. Najmniej liczną grupę tworzyły osoby z wykształceniem wyższym (6,9%).

Tabl. 9. **Bierni zawodowo według poziomu wykształcenia**

POZIOM WYKSZTAŁCENIA	III kwartał 2008	2009			
		II kwartał		III kwartał	
		w tysiącach		III kwartał 2008 = 100	II kwartał 2009 = 100
Wyższe	99	106	126	127,3	118,9
Policealne i średnie zawodowe	332	368	340	102,4	92,4
Średnie ogólnokształcące...	210	191	224	106,7	117,3
Zasadnicze zawodowe	478	504	482	100,8	95,6
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	665	677	665	100,0	98,2

Populacja biernych zawodowo nieposzukujących pracy w III kwartale br. liczyła 1829 tys. osób i stanowiła 99,6% ogółu biernych zawodowo. W skali roku liczebność tej grupy wzrosła o 3,1%, a w relacji do poprzedniego kwartału zmniejszyła się o 0,7%. Najczęściej podawanymi przez nieposzukujących pracy przyczynami bierności były:

- emerytura (45,9%),
- nauka, uzupełnianie kwalifikacji (22,5%),
- obowiązki rodzinne związane z prowadzeniem domu (14,2%),
- choroba, niesprawność (11,5%).

Biorąc pod uwagę płeć osób nieposzukujących pracy, to kobiety znacznie częściej niż mężczyźni jako przyczynę bierności podawały obowiązki rodzinne związane z prowadzeniem domu (22,4% wobec 1,1%), natomiast mężczyźni – emeryturę (53,6% wobec 41,2%); naukę, uzupełnianie kwalifikacji (28,5% wobec 18,7%), a także chorobę, niesprawność (14,0% wobec 10,0%).

Liczba biernych zawodowo uprzednio pracujących w III kwartale br. wyniosła 1336 tys. osób (72,7% ogółu biernych zawodowo) i w porównaniu z analogicznym okresem ub. r. wzrosła o 6,4%, a w stosunku do II kwartału br. wzrosła o 0,4%. Głównymi przyczynami zaprzestania pracy przez uprzednio pracujących były:

- emerytura, renta (70,4% uprzednio pracujących),
- likwidacja zakładu pracy lub stanowiska pracy (5,7%),
- inne powody osobiste lub rodzinne (4,6%).

PODSUMOWANIE

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności w III kwartale 2009 r. w województwie śląskim wskazują na pogorszenie sytuacji na rynku pracy. W odniesieniu do analogicznego okresu ub. r. zanotowano wzrost liczby bezrobotnych i biernych zawodowo. W wyniku tych zmian wzrosło obciążenie pracujących osobami niepracującymi, zanotowano także obniżenie wskaźnika zatrudnienia oraz wzrost stopy bezrobocia. Wzrosła jednak liczba pracujących.

Nadal sytuacja kobiet na rynku pracy była mniej korzystna niż mężczyzn. Mniejsze było zaangażowanie kobiet w procesie pracy niż mężczyzn. Stopa bezrobocia dla kobiet była wyższa niż dla mężczyzn.

W trudnej sytuacji na rynku pracy były osoby młode oraz osoby o niskim poziomie wykształcenia. Najwyższą stopę bezrobocia zanotowano w grupie osób w wieku 15 – 24 lata oraz wśród osób posiadających wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe. Najmniej zagrożone bezrobociem były osoby z wykształceniem wyższym.

W skali roku wzrosła liczba bezrobotnych mieszkańców miast, a także mieszkańców wsi. Stopa bezrobocia dla osób zamieszkających w miastach była wyższa niż dla mieszkańców wsi. Zwiększyła się liczba pracujących zarówno wśród mieszkańców miast, jak i wsi.

Aktywność zawodowa ludności w wieku 15 lat i więcej znalazła odzwierciedlenie w aktywności zawodowej członków gospodarstw domowych. W ponad połowie gospodarstw domowych w III kwartale br. była przynajmniej jedna osoba pracująca (bez bezrobotnych), a ponad jedną trzecią stanowiły gospodarstwa domowe bez osób aktywnych zawodowo.